

Nieuws van Toen en Nu / 7

De molens van Rijssen-Holten (1)

Er was een tijd dat ons land zo'n 10.000 windmolens rijk was. Daar zijn er nu nog een kleine 2000 van over. Twee staan in Rijssen-Holten: de Pelmolen Ter Horst en korenmolen De Hegeman in Dijkerhoek. Sinds 1973 is er een Nationale Molendag (tweede weekend in mei) waarop Nederland zijn nationale symbool (naast klompen en tulpen) eert. Het scheelde weinig of we hadden dat zonder Pelmolen moeten doen.

Ooit stonden er zeven molens in Rijssen. De ene na de andere is gesloopt. In 1913 wordt de Pelmolen buiten bedrijf gesteld. Tegen de concurrentie van op stoom draaiende motoren is geen kruid gewassen. De eens zo belangrijke industriemolen raakt in verval. In 1973 begint een grondige restauratie. Twee jaar later kunnen de Rijssenaren de in volle glorie herrezen blikvanger gaan bewonderen.

De Pelmolen rond 1950

Midden 18^e eeuw laat Jan ter Horst, burgemeester van Rijssen, onderdelen van een poldermolen uit de Beemster komen en haalt hij de onderbouw van een

klooster uit Westfalen. Die gebruikt hij voor de bouw van een molen die in 1752 klaar is. Boeren uit de wijde omtrek brengen hun oliehoudende zaden naar de molen om er o.a. lijnolie en raapolie uit te laten slaan. Ook gerst voeren ze aan om die te laten pellen voor de bereiding van gort. De pelmolen staat aan de oever van de Regge en langs een doorgaand karrenpad. Daardoor is de pellerij uitstekend te bereiken met zompen en karren. Slim van Ter Horst! Tot in Groningen worden zijn producten verhandeld.

Molens zijn in die tijd cruciaal voor de opkomende industrie. In 1752 verbiedt de Staten-Generaal zelfs de uitvoer van molens en onderdelen ervan om te voorkomen dat er in het buitenland concurrentie voor de Nederlandse houtindustrie ontstaat. Beschermingsconstructies voor de eigen industrie zijn van alle tijden!

Franklin ontdekt tijdens een onweer het principe van de bliksemafleider

In het jaar dat de Pelmolen gaat draaien wordt elders in Overijssel een uitzonderlijk zware snoek gevangen. Het stadsbestuur van Ommen komt op het idee de vis te kopen en aan te bieden aan de drost van Salland. Hoge heren kun je maar beter te vriend houden. Je weet nooit waar je ze nog eens voor nodig hebt...

Aan de andere kant van oceanen laat de Amerikaanse politicus en wetenschapper Benjamin Franklin een vlieger op. Een beetje tricky want het onweert. Hij ontdekt zo het principe van de bliksemafleider

Floor Looy / mei 2017